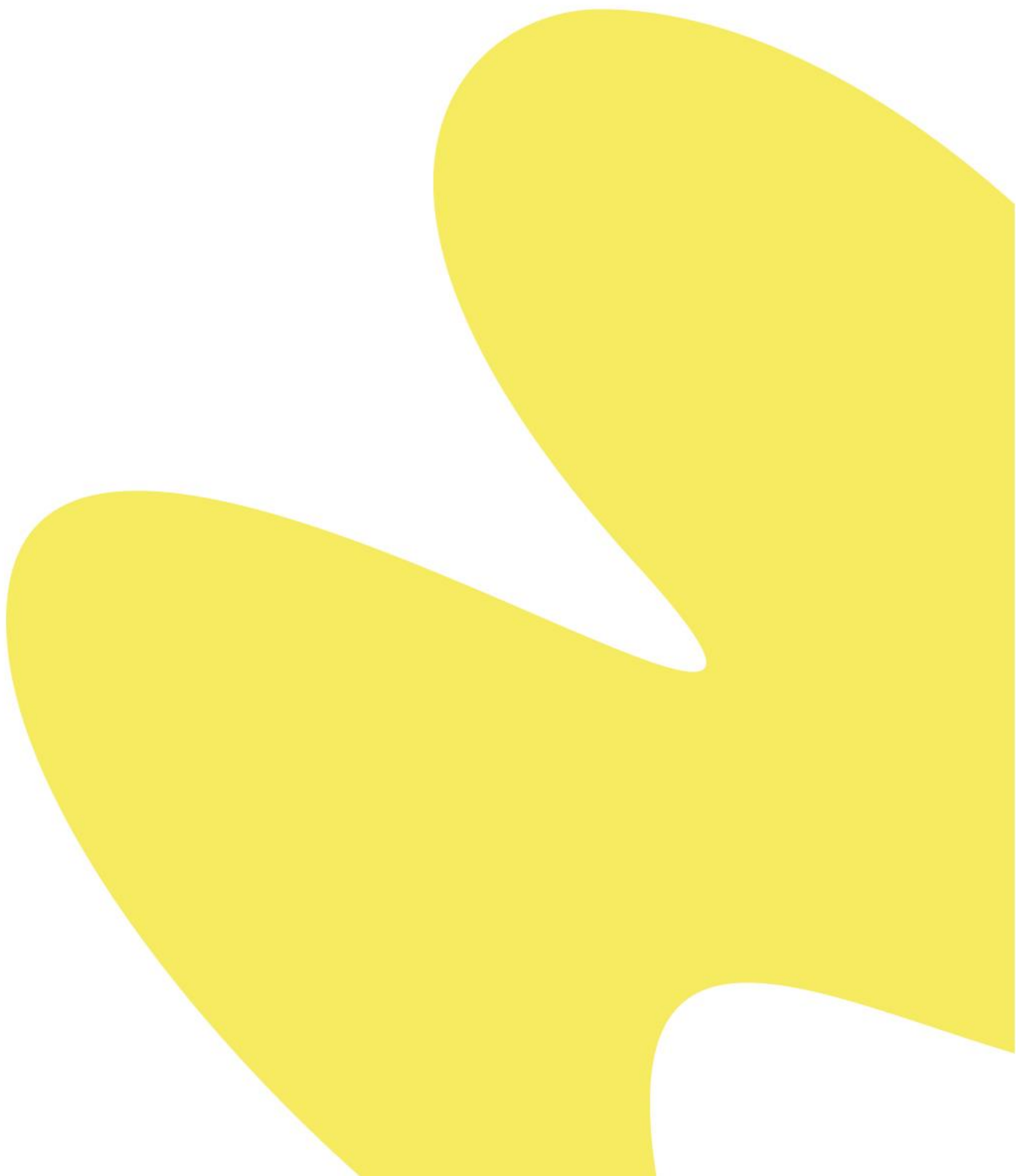

KUOPIO

Kuopion moottorikelkkareitit

Reittisuunnitelma Annamarintie-Suuri-Pieksä

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Sisällys

1 Johdanto	2
2 Reitin taustatiedot	5
Suunnitteluperiaatteet	6
Alueen kaavoitustilanne	8
Alueen muu käyttö	11
Turvallisuus.....	12
Luontoarvot ja ympäristönäkökohdat	13
Suojelualueet, pohjavesialueet ja muut tärkeät luontokohteet.....	13
Vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen ja ilmaan	14
Meluhaitat.....	16
Reitin perustamismenettely.....	18
Reitin pitäjä	18
Maastoliikennelain mukainen menettely	18
Reittitoimitus	21
Moottorikelkkareitin siirtäminen ja lakkauttaminen.....	21
Reitin käyttöönotto.....	22
Reitin rakentaminen	22
Puuston raivaus ja pohjan tasaus	22
Reittirakenteet.....	23
Reitin merkitseminen ja opasteet.....	23
Reitin ylläpito	26
Käyttöönottotarkastus	26
Kustannusarvio.....	28
Lopuksi.....	30
Suunnittelussa käytetyt lähteet	31

LIITTEET

1. Yleiskartta reitistä
2. Maanomistajaluettelo ja kiinteistökohtaiset toimenpiteet
3. Suunnittelualueen reittikartat (3.1 ja 3.2)
4. Sener verkostosuositus YJ 50:2; Moottorikelkkareitin sijoittaminen sähköjohtoalueelle
5. Tiehallinnon ohje nro 82 "Moottorikelkkailureitin tai -uran ja maantien risteäminen"
6. Luettelo reitillä käytettävistä liikennemerkeistä
7. Tyypikuvat reittimerkistä, opastaulusta ja opasteesta

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

1 Johdanto

Moottorikelkkailu on yksi suosittu talvimatkailumuoto Kuopion seudulla ja se on myös yksi monista talviharrastuksista. Kelkkailu mahdollistaa monelle meistä talvisia luontoelämyksiä, mutta samalla se herättää joissakin ihmisissä varsin kielteisiä tuntemuksia ja mielikuvia. Myös luvaton kelkkailu toisen maa-alueella on omiaan aiheuttamaan ristiriitoja.

Moottorikelkkailua säädellään ensisijaisesti maastoliikennelaila (1710/1995) ja -asetuksella (10/1996). Laki mahdollistaa moottorikelkkailun maastossa, kun siihen on maan omistajan tai haltijan lupa. Jääpeitteisellä vesialueella lupaa ei kuitenkaan tarvita vesilain (587/2011) 2 luvun 3 §:ssä säädetyn yleisen liikkumisoikeuden vuoksi.

Kelkkaväylät voidaan jakaa epävirallisiin kelkkailu-uriin sekä virallisiin moottorikelkka-reitteihin. Kelkkailu-urien käyttö perustuu maanomistajan kanssa solmittuun käyttö-oikeussopimukseen, jonka toisena osapuolena voi olla kunta/kaupunki tai esimerkiksi uraa ylläpitävä kelkkailuseura. Kahdenväliseen sopimukseen perustuvien kelkkailu-urien käyttö on kuitenkin varsin epävarmaa, sillä sopimus on irtisanottavissa helposti. Tilanne johtaa tällöin urien yhtäkkisiin katkoksiin ja sitä kautta luvattomaan kelkkailuun.

Epävirallisten kelkkailu-urien ohella maastoliikennelaisissa on myös määritelty moottorikelkkailureittejä koskevat säännökset ja laki mahdollistaa reittien perustamisen reittisuunnitelman avulla. Reitin perustamisesta sekä samalla reitin pitäjältä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja reitti voidaan toteuttaa lainvoimaisen reittisuunnitelman ja sitä seuraavan reittitoimitusmenettelyn jälkeen. Prosessia voidaan kutsua reitin virallistamiseksi ja toimitusmenettelyn myötä reitin sijainti saadaan sidottua pysyväksi kiinteistörekisteriin merkittävän reittirasitteen kautta.

Reitin suunnittelulla moottorikelkkailun ympäristö- ja luontovaikutuksia voidaan vähentää sijoittamalla reitti paikkaan, jossa kelkkailu aiheuttaa mahdollisimman vähän haittoja. Myös kelkkailun ja muun ajoneuvoliikenteen liikenneturvallisuutta voidaan parantaa suunnittelemalla yleisten teiden ja kelkkareittien risteykset turvallisuusnäkökulmat huomioiden. Pysyvä reitti ehkäisee myös maanomistajien ja kelkkailijoiden välisiä ristiriitoja, sillä reitti suunnitellaan yhteistyössä maanomistajien kanssa siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa maanomistajille. Parhaimmillaan reitti palvelee metsätalouden toimenpiteitä ja hyödyttää muutoinkin maanomistajien liikumista omalla kiinteistöllään. Reittien perustaminen parantaa myös niiden kunnossapitomahdollisuuksia ja helpottaa maastoliikennevalvontaa. Kelkkailutoiminta saadaan kokonaisuutena virallisen reitistön kautta paremmin hallituksi ja turvallisemmaksi.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Kuopion kaupunki on omalta osaltaan sitoutunut toteuttamaan **maakunnallista kelkkareitistöä**, jossa lähtökohtana on virallistettu ja pysyvä, alueen kuntia yhdistävä moottorikelkkareittiverkosto. Runkoreitistö on esitetty ohjeellisena Pohjois-Savon maakuntakaavassa, missä on todettu, että reitin tarkempi suunnittelu on toteutettava yhteistyössä maanomistajien kanssa. Maakunnallinen moottorikelkkailuverkosto luo yhtenäiset käytännöt moottorikelkkailulle, sillä reitit perustetaan kaikkialle samojen periaatteiden mukaisesti. Tämä hyödyttää myös maanomistajia, sillä korvaukset reitistä määrätään tasapuolisesti. Viralliset moottorikelkkareitit perustetaan 6 metriä leveänä maastoliikennelaissa säädetyllä perustamismenettelyllä reittitoimituksen kautta.

Maakunnallisen reitistön toteuttaminen on ollut pitkäjänteistä työtä, jota on toteutettu Pohjois-Savossa liki 30 vuotta. Kokonaisuutena reitistön valmistuminen on pitkäjänteistä, sillä vaikka valtaosa reiteistä on jo suunniteltu, reittien virallistamisprosessin luonteen takia reittejä voidaan rakentaa hyväksytty reittisuunnitelma kerrallaan. Suunnitelmat saadaan reittitoimituksen piiriin vasta muutoksenhakumenettelyn päätyttyä. Reittisuunnitelmia koskeviin päätöksiin haetaan herkästi muutosta, joten koko prosessi suunnittelusta valmiiksi reitiksi voi viedä useita vuosia.

Alkujaan maakunnallisen reitistön veturina toimi Pohjois-Savon ympäristökeskus yhteistyössä Pohjois-Savon liiton ja alueen kuntien kanssa. Reittejä on siten vuosien varrella suunniteltu monessa eri hankkeessa. Kun ympäristökeskus luopui valtionhallinnossa tapahtuneiden organisaatiomuutosten vuoksi reittien toteuttamisvastuusta, Kuopion kaupunki viimeisimpänä toteutti reittien jatkosuunnittelua vuosina 2012-2014. Kolmivuotinen EAKR-rahoitteinen hanke (MoViRa) perustettiin, koska ELY-keskuksen aloittamassa reittihankkeessa tehty suunnittelutyö jäi hankeaikana muutaman kunnan osalta aloittamatta. MoViRa-hankkeen tavoitteena oli Kuopion seudun ja Siilinjärven alueen reittisuunnittelun toteuttaminen. Hankkeessa myös rakennettiin toimitusmenettelyn läpikäyneitä reittejä Koillis-Savoon. Tällä hetkellä Pohjois-Savossa virallisia reittejä on mm. Rautavaaralla, Lapinlahdella, Tuusniemellä ja Kuopion Tahkolla. Lisäksi Juankoskella on virallista moottorikelkkareittiä noin 20 km. Läntiseen Kuopioon on myös saatu virallista reittiä noin 30 km. Kyseinen reitin rakentaminen aloitetaan kesällä 2025.

Pelkästään Kuopiossa epävirallisten kelkkaurien ja virallisten reittien yhteenlaskettu pituus on noin 300 km. Lisäksi vesistöjen jäillä on virallistamisen ulkopuolelle jääviä siirtymiä noin 150 km. Epäviralliset ja siis jo pitkään käytössä olleet kelkkailu-urat perustuvat maanomistajan antamaan lupaan ja urat sijaitsevat noin tuhannen eri kiinteistön alueella. Lupakäytännöt ovat tällä hetkellä Kuopiossa varsin epäyhtenäiset. Tilannetta on mutkistanut entisestään lukuisat kuntaliitokset, kun Kuopion ympäristökuntia on integroitu osaksi Kuopiota. Nykyisten urien varrella tapahtuu jatkuvasti muutoksia sopimusten muuttuessa ja uraston varrella on varsin paljon kiinteistöjä, joilla ei ole voimassa olevaa sopimusta kelkkauran käytöstä.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

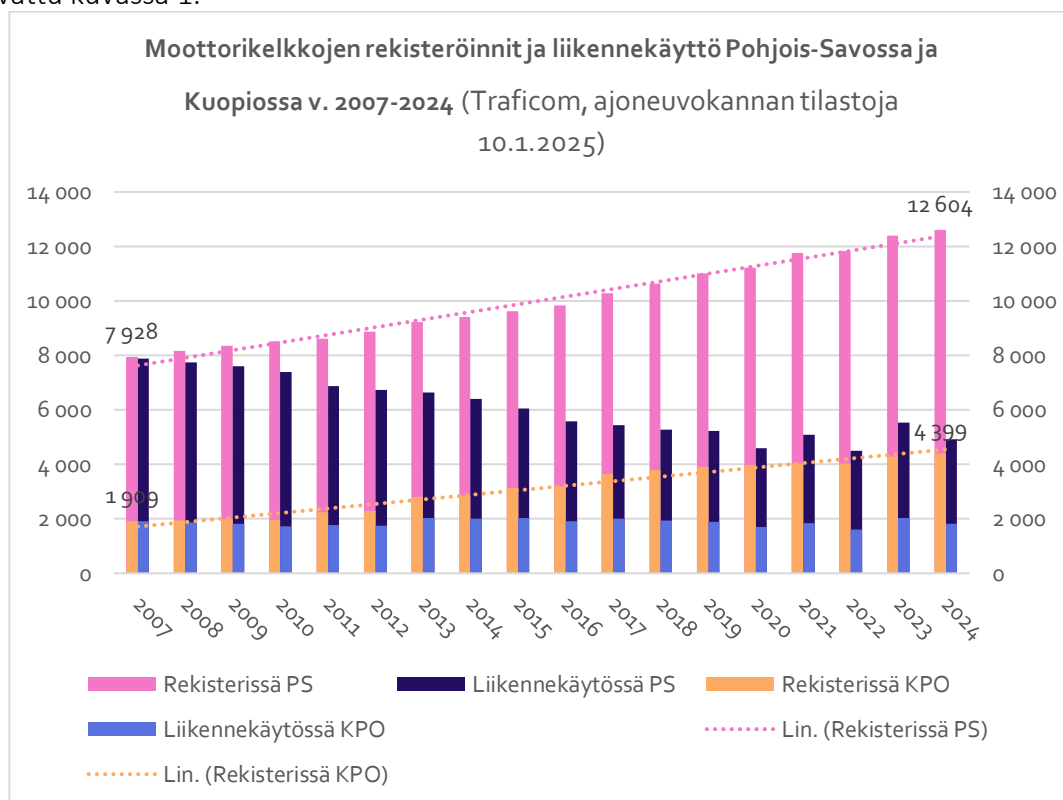
Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Epäviralliset kelkkaurat ovat toimineet maakunnallisen reittisuunnittelun lähtökoh-
tana ja täysin uusia reittilinjauksia on suunniteltu lähinnä vain vesistöylitysten, tärkei-
den luontokohteiden tai uraa liian lähellä sijaitsevan asutuksen kiertämisen vuoksi.
Reittisuunnittelun periaatteita on selostettu tarkemmin kappaleessa 2.1.

Maakunnallisen reittiverkoston tarpeen yhtenä perusteena on ollut myös moottori-
kelkkojen rekisteröintimäärien kasvu ja sitä kautta muodostunut tarve ohjata kelkkai-
lua aiempaa tehokkaammin paremmin hallinnassa olevalle väylästä. Kelkkamäärien
rekisteröinti on kasvanut tasaisesti aina 2000-luvun alusta lähtien ja rekisteröintimää-
rät ovat liki kaksinkertaistuneet 25 viimeisen vuoden aikana (*Traficom 2025*). Vuonna
2024 Suomessa oli Traficomien tilastojen mukaan rekisteröity 180 741 moottorikelk-
kaa. Näistä vajaa puolet (72 083 kpl) on ollut samana vuonna liikennekäytössä.

Pohjois-Savossa moottorikelkkoja oli vuonna 2024 rekisteröity 12 604 kpl, mikä on
koko Suomen kelkkakannasta noin 7 %. **Kuopiossa** kelkkoja on rekisteröity vuonna
2024 **4 399 kpl** (*Traficom 2025*). Rekisteröintien ja liikennekäytön muutoksia on ku-
vattu kuvassa 1.

Kuva 1: Moottorikelkkojen rekisteröinnit ja liikennekäyttö vuosina 2007-2024 Pohjois-Savossa sekä Kuopi-
ossa (*Traficom 2025*).

Moottorikelkkojen liikennekäytöstäpoisto on ollut mahdollista vuodesta 2007 lähtien
ja käytäntö on yleistynyt viime vuosina. Kelkat ovat siten liikenteestä käytöstä

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

poistettuina suuren osan vuotta ja ne otetaan käyttöön vasta kun lunta on riittävästi. Kelkkojen liikennöinti on riippuvainen lumesta ja viimeisen kymmenen vuoden aikana liikenteessä olevien kelkkojen määrä on tilastojen mukaan ollut noin 40-60 % rekisteröityjen kelkkojen määrästä (*Traficom 2025*). On huomioitava, että ajoneuvokannan tilastot päivittyvät vuoden vaihteessa, jolloin kelkkailukausi ei vielä välttämättä ole täysin vauhdissa keliolosuhteiden takia. Näin ollen kelkkoja otetaan todennäköisesti käyttöön vielä alkukeväästä ja liikennekäyttö kasvaa tammi-maaliskuussa.

Moottorikelkka hankitaan kuitenkin käyttöä varten ja käyttö keskittyy vuodessa muutamana talvikuukauden ajanjaksolle lumitilanteen mukaan. Kelkkailu on maastoliikennelain sallimaa moottorikäyttöisen ajoneuvon maastokäyttöä. Maastoliikennelain 7 §:n mukaisesti valtioneuvosto on se elin, joka voi joko kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvotyyppin maastossa käyttöä. Paikallisia rajoituksia voi päätöksellään antaa alueellinen ELY-keskus (MaastoliikenneL 8-12 §). Pohjois-Savon ELY-keskukselta saaman tiedon mukaan (*Marko Haavisto, 24.1.2025*) maastoliikennerajoituksia ei ole Pohjois-Savossa eikä Kuopiossa annettu viime vuosina.

2 Reitin taustatiedot

Tämä reittisuunnitelma koskee noin 22 km pituista reittiä Nilsiässä välillä **Annamarintie-Suuri-Pieksä**. Kyseinen reittiosuus on suunniteltu alun perin Nilsiän kaupungille vuonna 2009 Pohjois-Savon ympäristökeskuksen toimesta, mutta reittisuunnitelma ei saavuttanut lainvoimaa. Lainvoimaa ei ole saavutettu Nilsiän ja Kuopion kuntaliitoksenkaan jälkeen ja reittisuunnitelma palautui vuonna 2021 Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen myötä Kuopion kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalle ja edelleen toimenpiteitä varten hakijalle, jona toimii Kuopion kaupunki. Tarkemmin hakijana on Kuopion kaupunkiympäristön palvelualue. Palvelualueella reiteistä vastaa maaomaisuuden hallintapalveluissa toimiva metsät ja vesialueet yksikkö. Yksikkö toimii jo olemassa olevien urien ja reittien reitin pitäjänä. Yksikkö hakee reittitoimituksia ja se on vastannut myös kyseessä olevan reittisuunnitelman laadinnasta.

Kuopion kaupunki pyrkii edistämään maakunnallista reittiverkostoa ja kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että Kuopion ja Tahkon alueen välille saadaan toteutettua toimiva ja pysyvä moottorikelkkayhteys. Maakunnalliset runkoreitit on osoitettu Pohjois-Savon maakuntakaavassa. Maakuntakaavoitus osaltaan ohjaa ja tukee maakunnallisen moottorikelkkailureitistön toteuttamista. Annamarintie-Suuri-Pieksä välinen reittiyhteys on tarpeen perustaa yleisen kulkuyhteyden kannalta, sillä Tahkon alueelle on jo aiemmin perustettu virallista moottorikelkkareittiä ja virallistamista tulee jatkaa, jotta saadaan luotua yhtenäinen reitistö.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Suunnitteluperiaatteet

Olemassa olevat moottorikelkkailu-urat ovat toimineet ja toimivat reittisuunnittelun lähtökohtana. Suunnittelun pohjana on käytetty vanhoja suunnitelmia sekä otettu huomioon maastossa jo nykyisin oleva kelkkailu-ura. Suunniteltavalta reitiltä on jo osittain virallinen jatkoyhteys Annamarintieltä Tahkolle. Tahkolta on taas olemassa virallinen yhteys niin Rautavaaralle kuin Varpaisjärvelle/Lapinlahdelle. Suuri-Pieksän järveltä on tavoitteena suunnitella yhteys Kuopioon Juurusveden kautta. Alustavasti on tutkittu, että yhteys voisi olla toteutettavissa Pieksäntaipaleen kautta. Suunnittelua tarkennetaan myöhemmin, kun Annamarintie-Suuri-Pieksä reitti saadaan etenemään hyväksymismenettelyyn. Murtolahden kylän kautta reittiä ei tulla toteuttamaan.

Reittisuunnittelun yleisenä periaatteena on **pyrkiä minimoimaan kelkkailusta aiheutuvia häiriöitä**. Maastoliikennelaki itsessään lähtee jo tarkoituksessaan siitä, että lailla pyritään ehkäisemään maastoliikenteen aiheuttamia haittoja.

Reittisuunnittelun avulla ympäristössä olevat tekijät voidaan ottaa huomioon selvittämällä erilaiset suojelu- ja Natura-alueet, suojeluohjelmiin sisältyvät kohteet, hiljaiset alueet ja pohjavedenottamot. Lisäksi reitit pyritään linjaamaan riittävän kauas asutuksesta ja suunnittelussa huomioidaan myös liikenneturvallisuuskohdat.

Reittisuunnittelussa on käytetty hyväksi maastossa valmiina olevia uria, kuten olemassa olevaa kelkkauraa, metsäkoneuria ja kiinteistöjen rajalinjoja sekä sähkölinjojen alueita. Louhikot ja muut vaikeakulkuiset maastot on pyritty kiertämään.

Reittiä ei ole suunniteltu vesialueille, sillä yleisesti reittisuunnittelussa on vältetty vesistöosuuksia vesistöjen yleiskäyttöoikeuden sekä niiden kelkkailukäyttöön liittyvien ongelmien vuoksi. Jäällä liikkumiseen liittyy aina mm. turvallisuusriski ja vesialueita ei useinkaan voida sisällyttää reittien hoidon piiriin. Kelkkailusta aiheutuva meluhaitta korostuu jäällä ja riski muista häiriöstä esim. ranta-asukaille kasvaa. Toisaalta myös jääalueille pääsy voi olla esim. kalastajille tärkeää, joten virallisilta reiteiltä tulisi olla yhteysmahdollisuuksia myös vesistöille. Annamarintie-Suuri-Pieksä reitti päättyy Suuri-Pieksä järven rantaan Kinahminlahdelle, mistä liikutaan järven jälle. Jatkoyhteys Suuri-Pieksältä Kuopioon päin suunnitellaan myöhemmin.

Maanomistajat ovat osallistuneet reittisuunnitteluun. Lähtökohtana on ollut vuorovaikutteinen ja osallistava suunnittelu ja maanomistajien mahdollisuus vaikuttaa reitin sijaintiin alusta alkaen. Maanomistajia on tiedotettu reittisuunnittelusta aluksi kirjeitse huhtikuussa 2023. Kirje toimi samalla myös kutsuna, kun suunnittelusta järjestettiin infotilaisuus kaikille maanomistajille toukokuussa 2023. Paikalla oli tuolloin kymmenisen maanomistajaa. Tilaisuudessa käytiin läpi reittien virallistamisen periaatteita ja keskusteltiin suunniteltavasta kelkkareitistä.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Maanomistajatilaisuuden pohjalta suunniteltiin reitin maastokatselmukset syksyllä 2023. Tällöin maanomistajia pyydettiin mukaan maastokatselmuksille. Suunnittelussa tutkittiin pääosin maastossa jo käytössä oleva ura, joka on osittain Lumi-Savon moottorikelkkailijat ry:n ylläpitämä kelkkailu-ura.

Osa maanomistajista vastusti esitettyä reittivaihtoehtoa ja saatujen mielipiteiden perusteella otettiin tutkittavaksi vielä vaihtoehtoinen linjaus, joka mukaili Pohjois-Savon ympäristökeskuksen suunnittelemaa reittilinjausta. Linjausta esiteltiin maanomistajille huhtikuussa 2024 ja maastossa reittivaihtoehtoa 2 tutkittiin syksyllä 2024. Maanomistajia pyydettiin mukaan maastokatselmuksille. Kyseinen linjaus kuitenkin herätti joissakin maanomistajissa vastustusta ja sen pohjalta reittisuunnittelua päädyttiin jatkamaan vaihtoehto 1:n pohjalta. Perustelut suunnittelun jatkamiselle vaihtoehto 1:n mukaisesti tulivat siitä, että Lumi-Savon moottorikelkkailijat ry:n ylläpitämä ura on ollut jo pitkään käytössä ja reitin rakentaminen tälle paikalleen on kustannustehokkaampaa kuin täysin uuteen ympäristöön rakennettava reitti.

Maastotutkimusten jälkeen reitistä tiedotettiin edelleen kirjeitse ja kyselylomakkeen avulla selvitettiin vielä maanomistajien kantaa reittilinjaukseen. Lomakkeen ja kartan avulla maanomistajat ovat voineet esittää muutoksia reitin sijaintiin ja lomakkeeseen on pyydetty ilmoittamaan vastaus, suostuuko maanomistaja reitin suunnitteluun esitetylle paikalle. Tällä on haluttu muodostaa kokonaiskuva maanomistajien näkemyksistä ja mahdollisesta kielteisestä suhtautumisesta reittiin. Tavoitteena on ollut, että kaikki maanomistajat suostuisivat reitin suunnitteluun vaihtoehto 1:ssä esitetyllä tavalla, mutta tähän tavoitteeseen ei täysin päästy. Reitin varrelle sijoittui 3 kiinteistöä, joiden omistajilta ei saatu suostumusta reittitoimitukselle. Lisäksi reitin varrella on yksi kiinteistö, jonka omistajaa ei suunnittelun aikana tavoitettu.

Annamarintie-Suuri-Pieksä -reitti sijoittuu pääasiassa yksityisten maanomistajien maille. Reitin varrella on yhteensä 67 kiinteistöyksikköä. Reitille sijoittuvat kiinteistöt omistajineen sekä reittitoimenpiteet on listattu liitteessä 2.

Reitti alkaa Sänkimäessä Annamarintien eteläpuolelta jo virallistetulta Annamarintie-Rahasjoki reitiltä. Tästä reitti jatkuu lounaaseen kulkien Kortteisenmäen eteläpuolelta kohti Siilinjärvi-Viinijärvi radan ylitystä. Reitti etenee ylityksen jälkeen Pajulahden huoltamolle. Huoltamolta itään reitti jatkaa Lumi-Savon moottorikelkkailijat ry:n ylläpitämää uraa pitkin Halunan Pentikkälänmäkeen saakka. Mäen jälkeen reitti kääntyy etelään ja päättyy Suuri-Pieksän rantaan kaupungin omistamalle kiinteistölle. Reitti on kokonaisuudessaan noin 22 km pitkä. Reitiltä on epävirallinen urayhteys Halunan ja Kumpusen kautta Nilsin keskustaankäytävään ja sitä kautta edelleen Tahkolle.

Suunnitellulle reitille ei rakenneta erikseen levähdys- tai taukopaikkoja. Lähimpänä taukopaikkana toimii Tarpisenmäellä oleva taukotupa. Reitin varrella Pajulahdessa on huoltoasema. Liitteenä 3 oleviin karttoihin on merkitty ne kiinteistöt, joiden kautta

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

reitti kulkee. Kartassa on myös esitetty arvioidut rumpujen paikat ja maanteiden ylitykset. Lopullinen rumpujen lukumäärä ja muut rakentamisen yksityiskohdat ratkaistaan reitin rakentamisvaiheessa.

Suunnitellun reitin käyttökapasiteettia on vaikea arvioida. Karkeasti arvioiden Annamarintie-Suuri-Pieksä –reitin voidaan katsoa olevan yksi vilkkaimpia reittejä, kun huomioidaan, että reitiltä pääsee Tahkolle niin Annamarintie-Rahasjoki reitin kautta kuin epävirallista kelkkauraa pitkin Halunan ja Nilsiänsä kautta.

Yleisesti voidaan sanoa, että kelkkailu keskittyy talvisin kahden-kolmen kuukauden ajanjaksolle (tammi-maaliskuu) siten, että hiihtolomakausi on lumitilanteen salliessa vilkasta kelkkailusesonkia. Lisäksi kelkkailu on viikonloppupainotteista lomakauden ulkopuolella.

Alueen kaavoitustilanne

Reittiä suunniteltaessa on selvitetty reitin vaikutusalueen ajantasainen kaavoitustilanne. Pohjois-Savon maakuntakaavan ohella reitin vaikutusalueella on myös yleiskaavoitusta. Asema- tai ranta-asemakaavoja ei kohdistu reittilinjan alueelle.

Pohjois-Savon maakuntakaava

Maakuntakaavaan on merkitty ohjeelliset olemassa olevat sekä suunnittelut maakunnalliset runkoreitit. Ote Pohjois-Savon maakuntakaavasta 2030 on esitetty kuvassa 1 (s. 9).

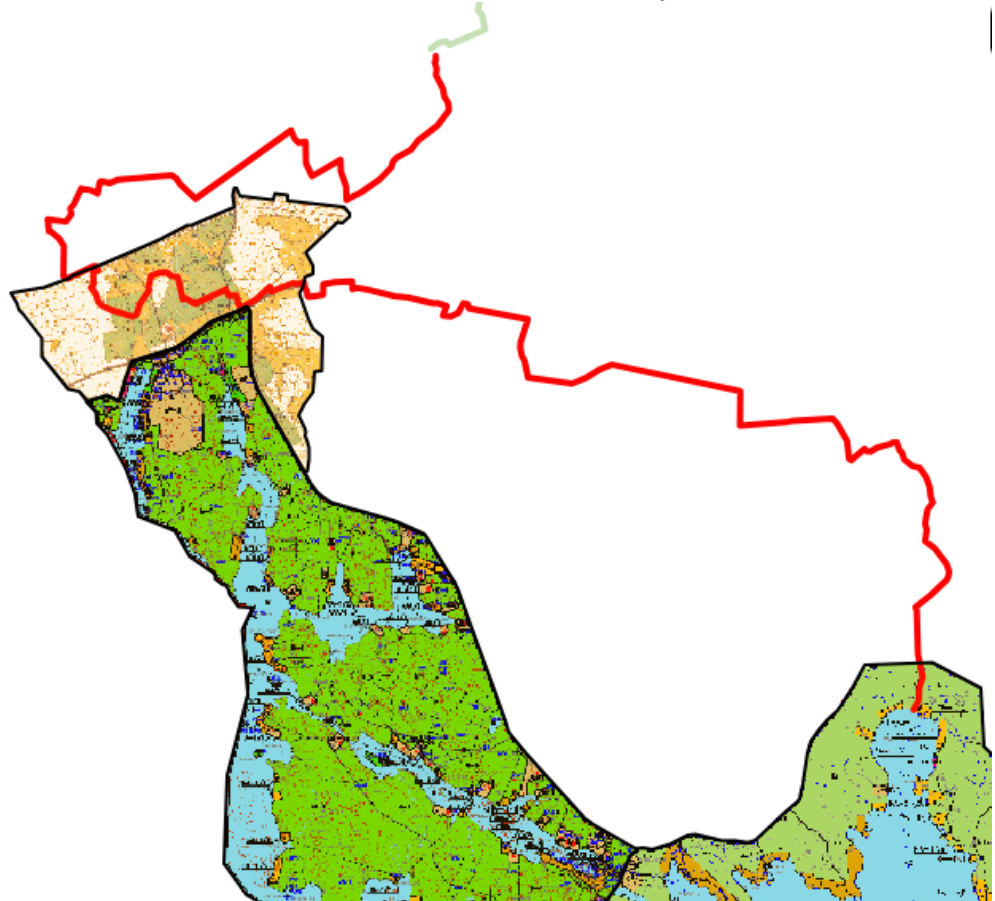
Suunniteltu reittilinjaus on nähtävissä vahvistetussa Pohjois-Savon maakuntakaavassa. Maakuntakaavassa on suunnittelumääräys kelkkareittien suunnittelusta siten, että **reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa.**

Maakuntakaavassa on osoitettu myös Kuopio-Tahko matkailun kehittämiskäytävä, johon myös Annamarintie-Suuri-Pieksä moottorikelkkareitti sisältyy. Kehittämiskäytävä -merkinnällä on osoitettu yhteys Kuopion ja Pohjois-Savon suurimman matkailukeskuksen välillä. Vaikka kehittämiskäytävän suunnittelussa korostuukin matkailun kannalta tarpeellinen seudullinen liikennejärjestelmä, käytävän suunnittelussa on keskeistä myös toimivien palvelukokonaisuuksien muodostuminen, mikä osaltaan tukee maakunnallisen kelkkareittiverkoston toteuttamista.

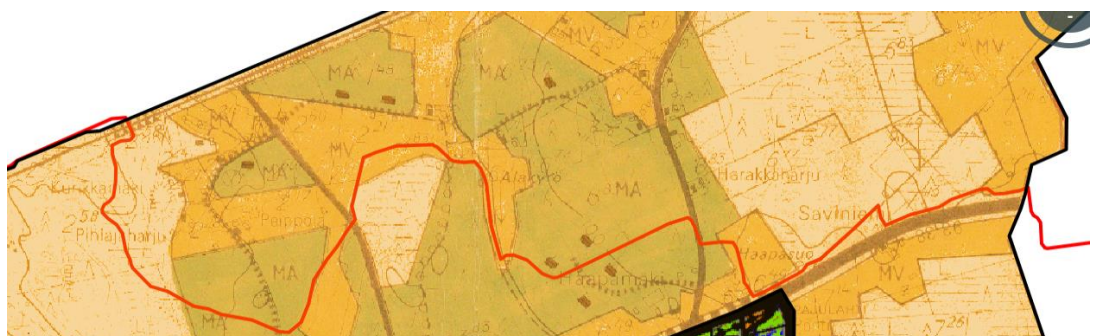
Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

metsätalousvaltaista, pysyvään asumiseen osoitettuja alueita. Lisäksi reitti kulkee viljelysalueeksi merkityillä MV-alueilla.

Pieni osa reitistä sijoittuu myös vuonna 2001 vahvistettuun Pieksän järvien ranta-osayleiskaavaan, missä on osoitettu ulkoilu-/moottorikelkkareitti. Suunnitelman mukainen reitti mukailee kaavan mukaista reittiä Suuri-Pieksän järvelle.

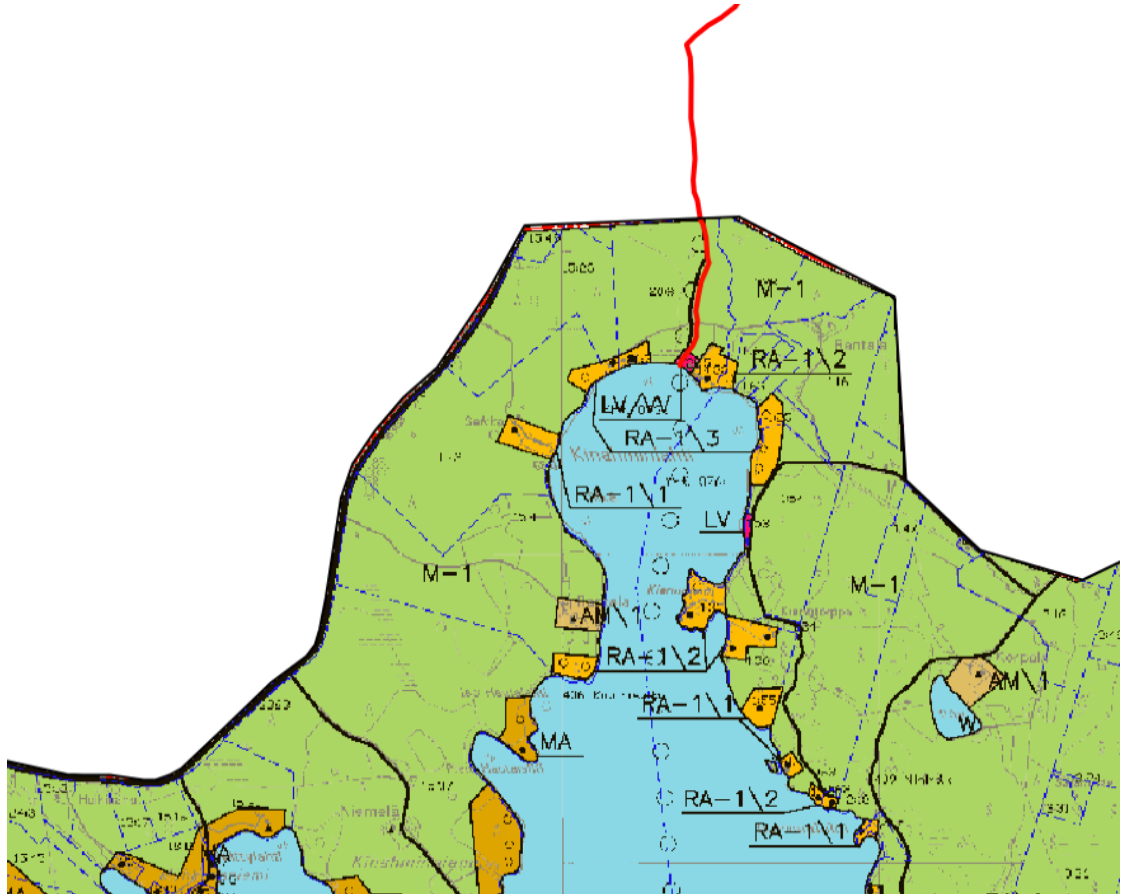

Kuva 3: Ote reittialueella voimassa olevista yleiskaavoista. Reitit pohjoisosassa on voimassa Pajulahden osayleiskaava ja etelässä Pieksän järvien rantaosayleiskaava. Valtaosa reitistä sijoittuu kaavoittamattomalle alueelle (Kuopion kaupunki, 2025).

Kuva 4: Ote Pajulahden osayleiskaavasta. Reitti sijoittuu pääosin MA- ja MV-alueille (Kuopion kaupunki, 2025).

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Kuva 5: Ote Pieksän järvien rantaosayleiskaavasta. Moottorikelkkareitti on esitetty ohjeellisena kaavassa. (Kuopion kaupunki, 2025).

Maakunnallista ja virallista kelkkareittiyhteyttä ei ole suunniteltu Kuopiosta suoraan Nilsin keskustaan, sillä virallinen reitti suuntautuu Annamarintie-Suuri-Pieksä reitiltä Pajulahden kautta Tahkolle ja siitä eteenpäin Koillis- ja Ylä-Savoon. Nilsin keskustaan on olemassa Annamarintie-Suuri-Pieksä reitiltä epävirallinen, sopimusperusteinen urayhteys Halunan ja Kumpusen kautta. Kyseisellä urayhteydellä on kuitenkin matkailullista merkitystä Tahkon kannalta, joten uran virallistamista moottorikelkkareitiksi on syytä pohtia.

Alueen muu käyttö

Reitti sijoittuu pääosin asumattomille alueille. 6 vakituista asuinrakennusta sijoittuu reitistä alle 100 m päähän. Näistä suurin osa sijaitsee Kuopiontien pohjoispuolella kelkkareitin sijoittuessa vastaavasti Kuopiontien eteläpuolelle. Reitti on tältä osin tarkoitus perustaa olemassa olevalle kelkkailu-uralle, joten sen vuoksi reitille ei etsitty uutta sijaintia asutuksesta kauempaa. Yksi vakituinen asunto sijoittuu noin 60 m päähän reitistä. Tässäkin kohdassa reitti on tarkoitus perustaa jo olemassa olevalle kelkkauralle.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Reittialue saattaa houkutella kelkkailijoiden lisäksi myös muita käyttäjiä. On mahdollista, että koiran ulkoiluttajat, hiihtäjät ja Tahkon läheisyydessä erityisesti maastopyöräilijät löytävät reitille.

On huomioitava, että muilla moottoriajoneuvoilla kuin moottorikelkoilla liikkuminen virallisella reitillä ei ole sallittua. Jalan, hiihtäen ja pyörällä liikkuminen on sallittua jokaisen oikeuksien nojalla. Näin ollen esimerkiksi isompia maastopyöräilyryhmiä ei reitille voi ohjata ilman maanomistajan lupaa.

Reitin muuta käyttöä varten on tarvittaessa reitille syytä laittaa ohjeita joko liikenne-merkein tai muuten tiedottamalla. Erityisesti kelkkailukaudella reitin muuta käyttöä on seurattava ja tarvittaessa puututtava siihen.

Turvallisuus

Viralliset moottorikelkkareitit parantavat liikenneturvallisuutta verrattuna tilanteeseen, missä kelkkailu ohjautuisi hallitsemattomasti valvomattomille epävirallisille urille. Reitin ja yleisten teiden risteämät tullaan kartoittamaan maastossa yhdessä ELY-keskuksen liikennevastuualueen aluevastaavien kanssa ja reitin rakentaminen edellyttää liittymälupien hankintaa. Liittymien turvallisuus tutkitaan siten vielä luvan myöntämisen yhteydessä. Reitinpidossa huomiota tulee kiinnittää erityisesti kohtiin, missä reitti risteää teiden, katujen tai muiden ulkoilureittien kanssa.

Suunnitellulla reitillä on viisi maantien ylitystä/liittymää. Lisäksi reitti ylittää yksityistiet Kortteisenmäentie, Joenpolventie, Jatkolantie, Kekäläisentie, Rättiharjuntie ja Poukamantie. Reitti ylittää seuraavat maantiet; Sänkimäentie (mt 5761, Pajulahti-Haapaharju), kaksi ylitystä, Kuopiontie (mt 75, Siilinjärvi-Kuhmo), Piekkälänmäentie (mt 16376, Piekkälänmäki) sekä Pieksänkoskentie (mt 16383, Pieksänkoski). Reitin ylitys tapahtuu maanteiden suorilla osuuksilla, joissa näkemät molempiin suuntiin ovat riittävät.

Sänkimäentien liikennemäärä on Väyläviraston tietojen mukaan ylityspaikkojen kohdalla 830 ajon./vrk. Kuopiontien liikennemäärät moottorikelkkaliittymässä ovat 3 436 ajon./vrk. Piekkälänmäentien ja Pieksänkoskentien liikennemäärät ovat pienemmät, Piekkälänmäentiellä 83 ajon./vrk ja Pieksänkoskentiellä 148 ajon./vrk (*Väylävirasto 2025*). Liittymät tullaan katselmoimaan yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa ennen reitin rakentamista.

ELY-keskuksen (Tiehallinnon) ohje maantien ja moottorikelkkareitin risteämisestä ja liittymän rakennusvaatimuksista on esitetty liitteessä 6. Virallinen moottorikelkkareitti on tieliikennelain mukainen (talvi)tie.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Reitillä tapahtuvia mahdollisia onnettomuustilanteita varten voidaan käyttää maasto-liikennettä koskevan paikannuspistemerkin (I14), mikä helpottaa avun antamista on-
gelma- tai onnettomuustilanteissa. Paikannuspistemerkin on yleinen hätänumero
sekä hätäkeskuslaitoksen käyttämät koordinaatit. Nilsissä ja Tahkolla kelkkareitillä ja
urilla on käytössä paikannuspistemerkit. Yleisimmät moottorikelkkareitillä käytettävät
liikennemerkki on esitetty liitteessä 6.

Luontoarvot ja ympäristönäkökohdat

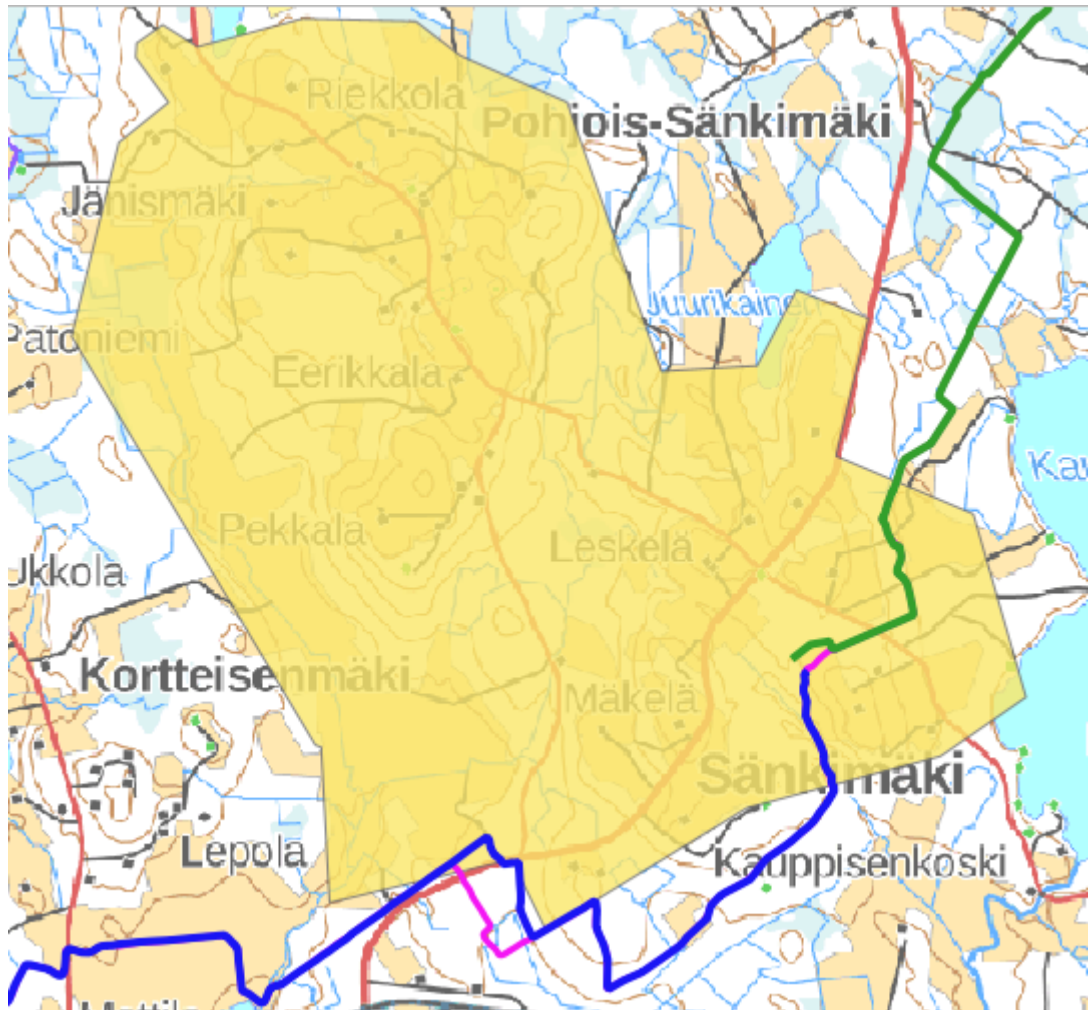
Kelkkareitti on pyritty suunnittelemaan alueille, joissa se ei vaaranna olemassa olevia
luontoarvoja. Reitti on esimerkiksi heti suunnittelun alussa linjattu kauas hiljaisiksi luo-
kitelluilta alueilta. Yleisesti ottaen reitin linjauksessa tulisi hyödyntää erilaisia jouto-
maa-alueita kuten sähkölinjojen reuna-alueita tai esimerkiksi teollisuudelle varattujen
alueiden reuna-alueita, joilla ei ole ympäristöllisiä arvoja. Suunniteltu reitti peruste-
taan pääosin maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle.

Suojelualueet, pohjavesialueet ja muut tärkeät luontokohteet

Suunniteltu reitti ei sijoitu pohjavesialueille. Lähin pohjavesialue on Nilsin kirkonkylän
pohjavesialue ja se sijaitsee lähimmillään noin 8,5 km päässä reitistä.

Reitin välittömään läheisyyteen ei sijoitu suojelu- tai Natura-alueita. Metsälain
1093/1996 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristökuvioita on reitin läheisyy-
dessä neljä kappaletta, mutta reitti ei sijoitu kyseisille metsälakikohteille. Pieni osa rei-
tin alkupäässä Annamarintietä katsottuna leikkaa luonnonsuojeluohjelma-alueita
Pohjois-Sänkimäen-Sänkimäen maisemakokonaisuudet (kuva 6, s. 14). Reitillä ei ole
vaikutusta kyseiseen maisema-alueeseen. Alueelle sijoittuu tälläkin hetkellä pieni osa
jo virallista moottorikelkkareittiä Annamarintie-Rahasjoki.

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Kuva 6: Pieni osa reitistä (sininen reitti on suunnitelman mukainen reittilinjaus) sijoittuu Pohjois-Sänkimäki-Sänkimäki maisemakokonaisuusalueeseen, joka on luonnonsuojeluohjelma-alue. Reitillä ei ole vaikutusta kyseiseen maisemakokonaisuuteen. Myös jo virallinen reitti välillä Annamartie-Rahajoki kulkee pienen osan maisema-alueen sisällä (vihreä reittilinjaus).

Nilsin riistanhoitoyhdistys on selvittänyt metsäkanalintujen soidinalueet suhteessa suunniteltavaan kelkkareittiin. Soidinalueita ei riistanhoitoyhdistyksen mukaan sijoitu reittialueelle.

Vaikutukset maaperään, kasvillisuuteen ja ilmaan

Kelkkareittien vaikutukset maaperään ja kasvillisuuteen kohdistuvat vain reitin ja sen liitännäisalueiden maapohjaan. Reitin rakenne on kevyt ja kapea, joten se ei katkaise ekologista vyöhykettä tai estä kasvien leviämistä. Tutkimusten mukaan lumipeitteen aikana tapahtuva moottorikelkkaliikenne ei juuri vaikuta alueen maapohjaan, mutta ympäristöään syvemmillä jäätyvä reitti voi aiheuttaa kasveille kylmävaurioita. Epätasainen reittipohja joudutaan käyttöajan pidentämiseksi tasoittamaan koneellisesti, mikä muuttaa maaperän rakennetta ja kasvistoa reittialueella.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Ajoneuvolain uudistumisen myötä vuoden 2019 alusta alkaen maastoliikennelain mukaisilla moottorikelkkareiteillä on saanut ajaa myös raskaalla moottorikelkalla (paino yli 0,5 t mutta enintään 0,8 t, AjoneuvoL 24 §) silloin kun reitin soveltuvuus raskaalle kelkalle on reitin pitäjän toimesta arvioitu. Mikäli reitti soveltuu raskaalle kelkkakalustolle, oikeus raskaalla kelkalla ajamiseen merkitään reitille erillisellä lisäkilvellä. Kuopion seudulla ei ole ollut tarvetta muuttaa reittejä raskaille kelkoille soveltuviksi. Käytännössä raskaat kelkat ovat kömpelöitä työkelkkoja, joita käytetään jonkin verran Lapin matkailualueilla. Mikäli Kuopiossa ilmenee tarvetta raskaiden kelkkojen käyttöön, tullaan erikseen selvittämään sen vaikutukset reitteihin sekä reittien soveltuvuus kyseisille ajoneuvoille.

Reittisuunnittelussa tarkistettiin yhdessä Kuopion kaupungin alueellisten ympäristönsuojelupalvelujen kanssa reitin läheisyyteen/vaikutusalueelle sijoittuvat uhanalaisten kasvien kasvupaikat. Reitille ei sijoitu uhanalaisia kasvilajeja. Kaupungin paikkatietoaineiston mukaan reitin läheisyydessä ei ole liito-oravahavaintoja.

Moottorikelkkojen polttoainejärjestelmässä tapahtuvan epätäydellisen palamisen seurauksena reittien lähituntumassa voi esiintyä epäterveellisiä hiukkas- ja häkäpäästöjä. Moottorikelkkojen määrä huomioon ottaen päästöt ovat kuitenkin niin vähäisiä, ettei niistä aiheudu varsinaisia terveyshaittoja. Haitta kohdistuu pääasiassa itse kelkkailijaan tai kelkan/reen kyydissä olevaan henkilöön. Merkittävin vaikutus on pakokaasuista syntyvä epämiellyttävä katku, joka voi hetkellisesti häiritä alueella samaan aikaan liikkuvia. Epämiellyttävät pakokaasupäästöt koskevat pääasiassa vanhempaa kelkkakantaa, jotka ovat usein 2-tahtimoottorilla varustettuja. Nykyisin 4-tahtiset moottorikelkat ovat yleistyneet, jolloin päästöjä syntyy vähemmän.

Vuoden 2019 alusta alkaen moottorikelkan moottorin on ollut päästöjänsä osalta oltava EU-tyyppihyväksytty lukuun ottamatta siirtymävaiheen poikkeuksia (*Maaseudun tulevaisuus, 2018*).

Moottorikelkkojen päästöjä koskevat vaatimukset ovat EU:ssa osa työkonemoottoreiden päästölainsäädäntöä. Moottorikelkkojen päästöt lasketaan siis integroidusti työkonoiden päästölaskennan kanssa. Maastoajoneuvoista moottorikelkat ovat kuitenkin suuripäästöisimpien työkonoiden joukossa (*Markkanen, J.; Lauhkonen, A. 2021*).

Yksistään moottorikelkkailun aiheuttamia kuntakohtaisia päästöjä on nykytiedon valossa hyvin vaikea määrittää, sillä tietoa todellisen kelkkailun määrästä voidaan vain arvioida rekisteröityjen kelkkamäärien sekä kelkkojen moottorityyppien ominaisuuksien pohjalta. Vuosittain Suomessa ajettavien kilometrien tai ajotuntien määristä ei ole olemassa mitattua tai tilastoitua tietoa. Käytännössä Kuopioon rekisteröidyt moottorikelkat eivät liiku ainoastaan Kuopion kuntarajojen sisällä ja vastaavasti muualle

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Suomeen rekisteröityjä kelkkoja liikkuu hyvin todennäköisesti myös Kuopiossa ja Pohjois-Savossa.

4-tahtikelkkojen sekä nykyisin myös sähkömoottorikelkkojen yleistyminen on ilmastomuutoksen kannalta hyvä askel oikeaan suuntaan. Sähkökäyttöisiä moottorikelkkoja on jo testattu Pohjois-Suomen hiihtokeskuksissa ja muutamat alueen yritykset käyttävät niitä perinteisillä kelkkasafareilla. Sähkökelkat ovat hinnaltaan kalliimpia kuin polttomoottorilla toimivat, mutta toisaalta sähkökelkan käyttö on halpaa ja huoltovaapa. Kertalatauksella voi ajaa noin 50 km ja se on turistikäyttöön riittävä. Sähkökelkka on käyttövaiheessa päästötön ja lähes äänetön. (www.yle.fi, 13.1.2024).

Muista kelkkailun vaikutuksista mainittakoon reitin siisteys. Reitin risteämiskohdat voivat olla kelkkailijoiden taukopaikkoja varsinkin sellaisilla reittiosuuksilla, mistä on pitkät etäisyydet varsinaisiin taukopaikkoihin. Maastossa on toisinaan havaittu roskia tällaisilla taukoon soveltuvilla risteysalueilla. Mikäli roskaamista esiintyy, risteämiskohtiin olisi suositeltavaa laittaa jäteastia roskaamisen ehkäisemiseksi tai informoida roskien poisviennistä muulla tavalla. Vastaavissa risteämiskohdissa on joskus havaittu myös jälkiä nuotioista, joten reitin viitoituksessa ja reittikartoissa tulisi selkeästi ilmoittaa lähimmät tulentekopaikat.

Meluhaitat

Moottorikelkkailun ympäristövaikutuksista **merkittävimpiä ovat meluhaitat**. Meluhaitan merkitystä korostaa moottorikelkkojen käyttö muutoin hiljaisessa ympäristössä. Melu korostuu lisäksi jääalueilla ajettaessa, missä melua vaimentavia tekijöitä ei ole ja nopeudet ovat suuremmat kuin maastossa.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 274/2006 46 §:n mukaan moottorikelkkojen äänenvoimakkuus standardin SAE J192A mukaan mitattuna ei saa ylittää 78 dB. Äänen voimakkuus sitä tuottavasta kohteesta etäännyttäessä riippuu monesta tekijästä kuten lämpötilasta, äänen taajuudesta, äänen tiellä olevista esteistä sekä maanpinnan muodosta ja kasvillisuudesta.

Moottorikelkkojen aiheuttama melu syntyy lähellä maanpintaa, joten maasto ja ennen kaikkea lumi, joka vaimentaa tehokkaasti äänitasoa, vaikuttavat äänen etenemiseen. Moottorikelkkareittien aiheuttamaa meluhaittaa vähennetään reitin oikealla sijoittelulla maastoon. Taajaman läheisyydessä on todennäköisesti aina myös muuta liikennettä, jolloin moottorikelkka ei ole ainoa melunlähde. Luonteeltaan kelkkamelu on hetkittäistä, joten meluhaitta on vähäisempää kuin esimerkiksi vilkkaasti liikennöidyn tien läheisyydessä tapahtuva jatkuva melu. Melun häiritsevyys on kuitenkin subjektiivinen kokemus ja toiset ihmiset sietävät melua paremmin kuin toiset.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Ajonopeudella on suuri merkitys moottorikelkkamelun synnyssä. Nopeuden noustessa kasvavat myös melutasot, tosin eivät aivan suoraviivaisesti. Ajonopeuden ohella ajotyylillä on huomattava vaikutus kelkkamelun syntyyn. Mittausten mukaan kiihdytykset nostavat melutasoja useilla desibeleillä verrattuna tasaiseen ajonopeuteen (SY 33/2007, s. 25, 34).

Reittisuunnittelussa on pyritty siihen, että välimatka asutukseen olisi vähintään 150 metriä. Kaikkialla tämä ei kuitenkaan ole ollut mahdollista etenkin silloin kun reitti on tarkoitus perustaa olemassa olevalle kelkkailu-uralle, mikä on ollut tämän reittisuunnitelman lähtökohtana. 150 m:n suojaetäisyys on määritetty valtioneuvoston yleisten melutason ohjearvojen (VNp 993/1992) sekä Ruotsissa moottoriradoille käytettyjen ohjearvojen mukaan (taulukko 3). Reittisuunnittelussa käytetty suojaetäisyys on loma-asumiseen käytettävä arvo oletuksella, että reitti kulkee maastossa, jossa kohteen ja reitin välisellä matkalla noin puolet maastosta on metsän peittämää. Lapissa käytetään yleisesti 100 metrin suojaetäisyyttä (Ympäristöministeriö 2009, s. 28).

Reittisuunnittelussa loma-asumiseen käytetyn arvon soveltamisella on pyritty varmistamaan riittävä suojaetäisyys. Suojaetäisyys on ohjeellinen tavoite-etäisyys, eikä se suunnitellulla moottorikelkkareitillä toteudu kaikkialla reitin vaikutusalueella.

Taulukko 1: Moottorikelkkamelun suojaetäisyydet (Ympäristöministeriö 2009, s. 28).

Alueet, joihin ohjetta sovelletaan	Suojaetäisyys (m)		Perustelut
	Metsämaasto	Avonainen maasto	
Asumiseen käytettävät alueet tai virkistysalueet taajamissa ja niiden läheisyydessä	50**	50–100**	Nopeusrajoitus 40 km/h; hetkellinen maksimimelutaso (L_{AFmax}) < 60 dB. Keskiäänitaso (L_{Aeq}) < 55 dB.
Loma-asumiseen käytettävät alueet, leirintäalueet, taajamien ulkopuoliset virkistysalueet ja luonnon-suojelualueet	150	300	Nopeusrajoitus 60 km/h; (L_{AFmax}) < 50 dB. Keskiäänitaso (L_{Aeq}) < 45 dB.
Alueet, joilla halutaan korostaa rauhallista äänimaisemaa ***	1000	2000	Kiihdytyksen hetkellinen melutaso (L_{AFmax}) enintään noin 35 dB. Keskiäänitaso (L_{Aeq}) < 30 dB.
**Suositus koskee taajama/alueita. Sovelletaan tapauskohtaisesti. Lapissa yleisenä suosituksena on pidetty 100 m:n suojaetäisyyttä vakituisesti asutuista taloista tai loma-asunnoista.			
***Esim. hiljaiset luonnonrauha-alueet, jotkut kansallis- ja luonnonpuistot tai hiljaisena pidettävät retkeily- ja virkistysalueet.			

Suunnitellun kelkkareitin liikennemääriä ja meluvaikutuksia voidaan arvioida vain hyvin karkealla tasolla. Yleisesti voidaan sanoa, että hiihtolomasesonkina (viikot 8-10) moottorikelkkailu voi olla paikoin vilkastakin Tahkolla ja sen lähiympäristössä, mikäli lumitilanne on suotuisa. Kelkkailu on viikonloppupainotteista lomasesongin ulkopuolella. Kelkkakausi päättyy yleensä maalis-huhtikuussa.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Reitin perustamismenettely

Moottorikelkkareitti voidaan perustaa maastoliikennelain (1710/95) mukaisesti lainvoimaisen reittisuunnitelman perusteella joko maanomistajan ja reitin pitäjän välisellä kirjallisella sopimuksella tai reittitoimituksella. Maakunnan tasolla moottorikelkkareitien suunnittelun lähtökohtana on jo pitkään ollut yhteinen tahtotila, että alueen reiteistä saadaan pysyviä. Näin ollen maakunnalliset reitit on tarkoitettu perustettavaksi reittitoimitusmenettelyllä ja Kuopion kaupunki osaltaan toteuttaa maakunnallista reittiverkostoa reittitoimitusten kautta.

Tällä hetkellä virallisia reittejä on Kuopiossa yhteensä noin 80 km. Nilsiässä Annamarintie-Rahasjoki –reitin osat muodostavat noin 30 km virallista reittiä pois lukien keskiosa ko. reitistä, jolle on vastikään haettu reittitoimitusta (välille Hoikkamäki-Ki-nahminkulma). Lisäksi Juankoskella on virallistettu ja rakennettu kaksiosainen, reilun 20 km mittainen Juankoski-Poutilanmäki –reitti. Viimeisimpänä läntiseen Kuopioon on virallistettu noin 30 km pituinen reitti välille Tervon raja-Ryönänlahti, jonka rakentaminen aloitetaan kesällä 2025. Reittejä saadaan virallistettua ja rakennettua sitä mukaa kun reittisuunnitelmat tulevat lainvoimaisiksi.

Maastoliikennelain 15 §:n mukaan reittisuunnitelman hyväksymisestä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Vesialueilla sijaitsevat reittiosuudet perustetaan epävirallisina urina, koska maastoliikennelaki ei rajoita vesilaissa säädettyä yleisoi-keutta vesialueella liikkumiseen. Tarkempia ohjeita moottorikelkkailureittiä koskevien asioiden käsittelystä löytyy maastoliikenneasetuksesta 10/1996. Ympäristölautakun-
nan päätökseen haetaan muutosta kunta- ja hallintolakien säännösten perusteella.

Reitin pitäjä

Maastoliikennelain 14 §:n mukainen **reitin pitäjä** Annamarintie-Suuri-Pieksä välisellä reitillä **on Kuopion kaupunki**. Reitnin pitäjän tehtävänä on huolehtia siitä, että mootto-rikelkkareitti on vuosittaisella käyttöönottohetkellä ajettavassa kunnossa. Reitnin pitä-jän hyväksyy kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tar-koitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättäessään reittisuunnitelmasta. Reitnin pitäjän vaihtamiseen tarvitaan saman viranomaisen hyväksyminen.

Maastoliikennelain mukainen menettely

Kelkkareittien virallistamiseen liittyy prosessi, jonka tarkoitus on varmistaa kaikkien kelkkareittiä koskevien asianomaisten näkemysten huomioon ottaminen ja kuulluksi tuleminen. Itse reittisuunnittelua koskevat säännökset ovat varsin suppeat. Suunnitte-lussa on kuitenkin pyritty siihen, että maanomistajien kanssa on jo alkuvaiheessa

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

löydetty yhteisymmärrys reitin sijoittumiseksi kullekin tilalle. He ovat siten itse voineet vaikuttaa reitin sijaintiin. Sivulla 20 olevassa kaaviossa 1 on kuvattu, kuinka reittisuunnitelma valmistuttuaan etenee saadakseen lainvoiman, jonka jälkeen reittitoimituksen tekeminen ja edelleen reitin rakentaminen on mahdollista.

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Kaavio 1: Moottorikelkkareitin virallistamisprosessin vaiheet maastoliikennelain mukaisesti.

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Reittitoimitus

Reitti perustetaan maastoliikennelain mukaisella menettelyllä reittitoimituksen kautta, jossa reitti merkitään rasiitteeksi kiinteistörekisteriin. Reitin pitäjän on haettava reittitoimitusta Maanmittaustoimistolta vuoden kuluessa siitä, kun reittisuunnitelma on hyväksytty lainvoimaisella päätöksellä.

Reittitoimituksessa reitin talviaikainen käyttöoikeus siirtyy reitin pitäjälle. Moottorikelkkareitillä ei saa lumipeitteisenä aikana liikkua muilla moottoriajoneuvoilla kuin moottorikelkalla sekä reitin kunnossapitoon tarkoitetuilla työkoneilla kuten ns. tampo-parilla.

Maanomistajalla on kuitenkin oikeus käyttää reittipohjaa myös talviaikaan mm. metsätaloustöiden yhteydessä. Toimenpiteistä, jotka saattavat vaarantaa yleistä turvallisuutta, kuten metsänhakkuut, on ilmoitettava reitin pitäjälle. Ilmoituksen jälkeen reitin pitäjä huolehtii reitille hakkuista varoittavat liikennemerkkit. Reitti voidaan tarvittaessa myös sulkea kokonaan hakkuiden ajaksi.

Reittitoimituksella varmistetaan reitin pysyvyys myös maanomistajavaihdoksien jälkeen. Talviaikaisen käyttöoikeuden menettämisestä maksetaan korvaus, jonka määrittää Maanmittauslaitos. Kesäaikainen käyttöoikeus on maanomistajalla. Reitin pitäjällä on oikeus liikkua reitillä myös kesäaikaan moottoriajoneuvolla, jos reitin kunnossapito sitä vaatii.

Moottorikelkkareitin siirtäminen ja lakkauttaminen

Kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa luvan tilapäisesti tai vähäisiltä osin siirtää reitin kulkua maastossa, jos maanomistaja tai haltija siihen suostuu (MaastoliikenneL 22 §).

Moottorikelkkareitti lakkautetaan reitin pitäjän ilmoituksesta. Kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi lakkauttaa reitin tai sen osan myös, jos reittiin tai sen osaan ei olosuhteiden muuttumisen vuoksi enää ole yleistä tarvetta tai jos lakkauttamiseen ilmenee muuta erityistä syytä (MaastoliikenneL 23 §). Reitin lakkautuspäätöksessä voidaan määrätä niistä toimista, joita reitin lakkauttaminen edellyttää. Tällaisia toimia voivat olla esimerkiksi velvoite poistaa maastosta reittiin liittyvät opasteet ja liikennemerkkit.

Kaupungin on ilmoitettava reitin tai sen osan lakkauttamisesta kiinteistörekisterin pitäjälle, joka huolehtii reitin lakkauttamisesta tehtävät tarpeelliset merkinnät kiinteistörekisteriin. Tällöin Maanmittauslaitos voi poistaa rasiitteen rekisteristä.

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Reitin käyttöönotto

Maastoliikennelain mukaan moottorikelkkailureitti voidaan ottaa käyttöön, kun reittisuunnitelman hyväksymispäätös on lainvoimainen ja reittitoimituksessa tai muutoin sovitut korvaukset on maksettu ja reitin sijainti on merkattu asianmukaisesti maastoon (Maastoliikennel19 §).

Reitin rakentaminen

Suunniteltu reitti on noin 22 km pituinen. Perustavanlaatuisia rakentamistoimenpiteitä ei kuitenkaan tarvitse toteuttaa koko pituudelta, sillä maastossa on jo valmis kelkkailu-ura lähes koko matkalla. Rakentamisessa pääpaino on reitin leventämisessä. Ennen reitin rakentamista maanomistajiin ollaan yhteydessä, jotta reitti tulee rakennetuksi maanomistajien toivomalla tavalla.

Reittileveys on 6 metriä, jonka leveydeltä rakentamistoimenpiteet tehdään. Reitin rakentamiseen kuuluu tarvittava puuston poisto, raivaus ja maapohjan tasaaminen sekä ojien, purojen tai jokien ja teiden ylitysten järjestäminen. Reitin rakentamiseen sisältyy ennen reitin käyttöönottoa reitille tarvittavien reitti- ja liikennemerkkien sekä opasteiden asentaminen.

Puuston raivaus ja pohjan tasaus

Uuden reitin rakentaminen aloitetaan puuston poistolla. Tämän jälkeen reittipohja tasataan kannoista, kivistä ja mättäistä 6 m leveydeltä. Kelkkareitin pohjan tulee olla niin tasainen, että siinä pystyy ajamaan, kun tampattua lunta on vähintään 10 cm. Mitä tasaisemmaksi reitin maapohja saadaan, sitä helpompaa on reitin kunnossapito.

Reittien sivukaltevuus ei suositusten mukaan saa ylittää 4 - 5 %. Liikennemäärien kasvassa reittien lumipinta saattaa jäätyä, jolloin reitin pituuskaltevuuden tulisi olla alle 10 %. On kuitenkin tapauskohtaisesti huomioitava kiinteistöjen tilanne maastonmuotoineen ja maanomistajien toiveineen. Paikoin pituuskaltevuus saattaa ylittää em. arvon. Reitin rakentamisvaiheessa tasattavat kannot ja kivet pyritään upottamaan reittialueelle.

Näkemäalueilla ja yleisten teiden ylityskohdissa näkyvyyttä parannetaan raivauksella ja alaoksia karsimalla. Kaikesta raivauksesta näkyvyyden parantamiseksi, (muutoin kuin 6 m reittialueella) on sovittava erikseen maanomistajan kanssa.

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Reittirakenteet

Purojen, oijen ja jokien ylityksiin asennetaan rummut tai tarvittaessa rakennetaan siltoja. Ojat, joissa ei ole talvella virtamaa, luiskataan. Rakentaminen ei saa vaikuttaa maaston kuivatusolosuhteisiin. Rakennettavat sillat ja rummut on merkitty reittikartalle. Rummun koko määräytyy kohteen valuma-alueen suuruuden ja virtaaman mukaan. Yleisimmin käytetyt rumpujen koot ovat halkaisijaltaan 300–400 mm.

Reitin rakentamisen ja vuosittaisen käyttöönottotarkastuksen yhteydessä on huomioitava mahdollinen lisärumpujen tarve. Erityisesti teiden kanssa samaan tasoon rakennettavissa maanteiden ylitysluottoissa käytetään tapauskohtaisesti mitoitettavia rumpuputkia, joiden minimikoko on 200 mm. Taajama-alueiden tai muuten rakennettujen alueiden läheisyydessä rumpuputkien mitoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska tällaisessa ympäristössä vesien virtaamista on ohjailtu ihmisen toimesta, eikä valuma-alueen normaalitavoin määritelty koko kerro välttämättä totuutta. Siltojen ja rumpujen aukkojen mitoituksessa voidaan epäselvissä tapauksissa ottaa yhteyttä Pohjois-Savon ELY-keskukseen.

Reitin merkitseminen ja opasteet

Reitti merkitään punaisilla puisilla rastilaudoilla ja virallisilla sinisillä moottorikelkka-reittimerkeillä (D8). Nämä sekä viralliset tieliikennelain alaiset määräys-, varoitus- ja ohjemerkit sijoitetaan pääsääntöisesti kulkusuunnassa reitin oikealle puolelle. Reitillä liikennöinti on kaksisuuntaista. Reittimerkkien lisäksi reitille tulee opasteviittoja ja infopisteitä ohjaamaan kelkkailua. Asiallinen ja riittävä opastus lisää reitin käytön turvallisuutta ja antaa reitille arvoa myös markkinointimielessä.

Liikennemerkkien määrä tulee tarkkaan harkita. Liiallinen merkkimäärä alentaa niiden vaikuttavuutta sekä havaitsemista. Erityisesti taajama-alueella, missä liikennemerkkejä tulee paljon, on syytä arvioida tarkasti kunkin merkin tarpeellisuus. Liikennemerkkit tulee sijoittaa riittävälle korkeudelle lumen paksuus huomioiden. Tiehallinnon ohje on, että alimman liikennemerkkin tai lisäkilven alareunan korkeus on vähintään 2,0 – 3,2 m jalkakäytävän pinnasta mitattuna. Lopullinen liikennemerkkien määrä ja sijainti ratkaistaan rakentamisen yhteydessä samalla kun nähdään reitin todellinen profiili. Puisten rastiopasteiden sijainti määritellään maastossa niiden pystytyksen yhteydessä. Kelkkareiteillä yleisimmin käytetyt tieliikenneasetuksen mukaiset liikennemerkkit on luetteloitu liitteessä 6.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Reittimerkit

Punaisten rastilautatolppien merkintätiheyden pääsääntö on, että merkin kohdalta taasisessa maastossa tulee näkyä kohtuullisissa sääolosuhteissa kaksi seuraavaa merkkiä molempiin suuntiin. Kilometrin matkalle merkkejä tulee n. 20 kpl, jolloin merkintäväli on 100 metriä. Viralliset kelkkareitit ovat kaksisuuntaisia. Merkkejä ei asenneta tasaisesti reitin molemmille reunoille vaan merkit asennetaan limittäin reitin molemmiin puoliin. Pitkillä suorilla merkintäväli voi olla 200–400 metriä. Reitillä voi olla myös tarkemmin viitoitettavia kohtia, jolloin reittimerkki asennetaan vaakasuorassa reitin molempiin reunoihin. Merkkien näkyvyyttä pimeässä voidaan parantaa laittamalla niihin tarraheijastimia. Reittimerkin tyyppipiirros on esitetty liitteessä 7.

Reitti merkitään myös virallisilla merkeillä ”moottorikelkkailureitti” (D8). Merkki sijoitetaan kelkkareitin alkuun ja tarpeellisiin kohtiin sen varrelle. Normaalikokoinen (400 mm) merkki sijoitetaan aina kohtaan, jossa muulle ajoneuvoliikenteelle tarkoitettu reitti risteää kelkkareitin kanssa tai jos muuten syntyy epäselvyyttä reitin jatkuvuudesta.

Reittimerkin yhteydessä käytettävä toistomerkki aina pienikokoinen (200 mm). Merkki sijoitetaan yleensä reitin oikealle puolelle. Silloin kun merkki kiinnitetään samaan tolppaan jonkun toisen merkin kanssa sen kääntöpuolelle, sijoittuu merkki luonnollisesti kulkusuunnassa vasemmalle puolelle.

Peltoalueiden ylityskohtien tai taimikkojen lähellä kulkevan reitin merkitsemiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Silloin, kun katsotaan, että reitin ulkopuolella ajamisesta voi aiheutua merkittävää haittaa viljelylle tai taimikoille, on syytä rajata reittiä esim. lippusiiman avulla tai käyttää ”Pysy reitillä” -lisäkilpiä.

Opasteet

Reittien alkuun ja solmupisteille sijoitetaan **opastetaulut**. Tyyppipiirros opastetaulusta on esitetty liitteessä 8. Opastetauluihin sijoitetaan kartat, joista ilmenee reitin linjaus ja taukopaikat sekä muuta infomateriaalia esim. moottorikelkkailuun liittyvät säädökset ja reitin pitäjän yhteystiedot. Opastaulujen infomateriaali tulisi uusia säännöllisin väliajoin. Erityisesti reitin käyttäjän turvallisuuteen vaikuttavat asiat on päivitettävä ja vanhentunut tieto vastaavasti poistettava.

Pitempiaikaisista käyttöön vaikuttavista tekijöistä tulisi informoida käyttäjää opastetaululle laitettavilla ilmoituksilla sekä viedä tarpeen mukaan maastoon väliaikaisia tiedotteita kyseisille kohdille. Ajantasainen ja hoidettu materiaali antaa reitistä myös markkinoinnin kannalta turvallisen ja luotettavan kuvan.

Suunnitellulla reittiosuudella ei ole taukopaikkoja. Lähimpänä taukopaikkana on Tarpisenmäellä oleva autiotupa, joka sijaitsee Annamarintie-Rahasjoki -reitin varrella

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

noin kilometrin päässä Varpaisjärventien alikulusta Tahkolle päin. Reitin varrella on yksi huoltoasema Pajulahdessa.

Virallisen reitin päätepisteet ovat kohtia, jotka on syytä merkitä opastein. Annamartin-tie-Suuri-Pieksä -reitiltä on yhteys Tahkolle jo rakennettua Annamartin-Rahasjoki -reittiä pitkin. Yhteyttä Kuopion suuntaan ei Suuri-Pieksän järveltä eteenpäin ole vielä olemassa. Tavoitteena on, että yhteys suunnitellaan myöhemmin Juurusvedelle Pieksäntaipaleen kautta. Murtolahteen reittiä ei ole tarkoitus toteuttaa.

Opasteviittoihin merkitään välimatkojen etäisyys. Tyyppipiirros opasteviitasta on esitetty liitteessä 7. Halutessaan kunta voi myös asentaa oman vaakunansa kunnanrajojen vaihtumiskohtiin. Paikanmäärittäminen helpottamiseksi suositellaan vesistöjen rantaan infotaulua, johon laitetaan kartta kyseisestä vesialueesta ja sen nimi. Tienylityskohtiin suositellaan kylttejä, joista ilmenee kyseisen tien nimi. Nimistökyttilä helpottavat oleellisesti paikanmäärittäystä hätätilanteissa. Kesäkuussa 2020 voimaan tulleen uuden tieliikennelain 729/2018 moottorikelkkailureitillä tulee käyttää paikannusmerkkiä I14 (Liite 7), jolla osoitetaan paikannuspiste helpottamaan pelastusviranomaisten työtä hätätilanteessa. Merkillä apu saadaan lähetettyä oikeaan paikkaan. Merkkien sijoituspaikkoja voivat olla mm. lähtö- ja taukopaikat sekä reitillä olevat riskialttiit paikat (*Ollila E. ja Kestilä, S. 2018, s. 33*). Paikannusmerkin sijoittaminen ratkaistaan tapauskohtaisesti kullakin reitillä.

Viralliset liikennemerkit

Virallisilla reiteillä ei saa kuljettaa muita moottoriajoneuvoja kuin moottorikelkkoja. Jalankulkijat ja hiihtäjät ovat periaatteessa luvallisia reitin käyttäjiä, ellei toisin päätetä. Jos katsotaan että kelkkailu on vilkasta, kannattaa harkita kielletäänkö jalankulku ja hiihto reitillä kokonaan. Tällöin tulee kyseiset toiminnot kieltäviä liikennemerkkejä asettaa ainakin risteyksiin tai asutusalueiden läheisyyteen paikoille, josta reitille siirtymistä tapahtuu. Moottorikelkkareiteillä käytetään ensisijaisesti voimassa olevan tieliikennelainsäädännön (Tieliikennelain 267/1981 nojalla annetun asetuksen 182/1982) mukaisia varoitus-, kieltö-, määräys- ja ohjausmerkkejä.

Maanteiden ylityksiin tulee molempiin suuntiin ensin kärkikolmiot ja lisäksi etäisyyksineen pakollisesta pysähtymisestä (merkki B6) risteyksessä. Vähäliikenteisemmällä maanteillä ja yksityisteillä käytetään tieliikennemerkkiä B5 "Väistämisvelvollisuus risteyksessä". Väistämisvelvollisuudesta varoitetaan tarvittaessa n. 100 metriä ennen risteystä merkillä B5 varustettuna ja lisäksi H5 "100 m".

Lopulliset päätökset tarvittavista liikennemerkeistä tehdään reitin rakentamisvaiheessa, jolloin nähdään mm. mutkasta varoitavien liikennemerkkien tarve. On huomioitava, että reitin pitäjän tehtävä on hankkia, asentaa talveksi, kunnossapitää maanteille tarvittavat varoitusmerkit. Reitin pitäjän tulee myös poistaa em. merkit kesän ajaksi.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Risteävistä pysyväisluonteisista hiihtoladuista varoitetaan kelkkailureitillä liikkujia varoitusmerkillä A19 "hiihtolatu". Hiihtoladulla liikkujia varoitetaan moottorikelkkareitistä SFS4424 -merkillä 3003 "moottorikelkka". Merkki on muuten sama kuin A19 mutta hiihtäjän paikalla on kuvattu musta moottorikelkka.

Reitin katkeamisesta esimerkiksi vesistön vuoksi ilmoitetaan liikennemerkeillä A33 ja lisäkilvellä H24 (Vesistö, ajo omalla vastuulla). Vesialueella kulkevat epävirallisiksi jäävät reittiosuudet merkitään tilapäisin merkinnöin ja merkit kerätään ennen jäiden sulamista pois.

Reitin ylläpito

Suunnitelman mukaisen reitin kunnossapidosta vastaa Kuopion kaupunki. Kaupunki voi kirjallisella sopimuksella siirtää kunnossapidon edelleen kolmannelle osapuolelle. Reitin hoidon minimitaso on määritetty maastoliikennelain 20 §:ssä. Tämän lisäksi reitin pitäjän tehtävänä on huolehtia kirjallisesta infomateriaalista opastustauluille tai muille infopisteille.

Reitin pitäjän on hyvä nimetä vastuuhenkilö, johon otetaan yhteyttä reitin ylläpitoon liittyvissä asioissa. Tämän henkilön yhteystiedot voisi olla myös reitin varrella olevilla opastauluilla, jolloin tieto reitin ylläpitoon vaikuttavista asioista saataisiin mahdollisimman nopeasti oikean henkilön tietoon.

Reitin pitäjän olisi hyvä toimittaa tiedot reitin sijainnista muille alueella toimijoille. Tällaisia tahoja ovat mm: Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon ELY-keskus, sähkövoimayhtiöt, pelastuslaitos, yritykset, ja kunnan sisäiset toimijat (kaavoitus, teiden kunnossapito, rakentaminen ja matkailu). Nykyisin reitit ovat nähtävissä sähköisissä karttapalveluissa kuten Metsähallituksen ylläpitämässä Retkikartassa.

Käyttöönottotarkastus

Maastoliikennelain mukaan reitin pitäjän vastuulla on, että reitti on vuosittaisella käyttöönottohetkellä ajettavassa kunnossa. Vaikka lain edellyttämät kunnossapitovelvollisuudet ovat reitin pitäjällä vähäiset, edellyttää reitin käyttö käytännössä jatkuvaa huolenpitoa, johon reitin pitäjän on varauduttava.

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Reitin pitäjälle suositellaan pidettäväksi huoltopäiväkirjaa, johon merkitään vuosittain tehdyt toimenpiteet. Samalla voidaan seurata ylläpitokustannuksia. Reitin avautumisesta on hyvä tiedottaa kelkkailijoita. Voidaan myös sopia, että reitti on käytössä, kunnes reitin pitäjä on laittanut paikoilleen viralliset kelkkareittimerkit reitin lähtöpaikoille ja teiden ylityskohtiin. Myös lehti-ilmoitus voi olla tarpeen, mikäli kyseessä on vilkkaasti liikennöity kelkkareitti.

Sillat ja rummut

Sillan tulee kestää talvella kunnossapitoajoneuvon ja kesällä maatalouskoneen aiheuttaman kuorman (6 t). Vuosittain niiden kunto tarkistetaan ja tarvittaessa vaihdetaan vaurioituneet tai lahonneet osat uusiin. Sillan suurin sallittu kuormitus tulee merkitä liikennemerkkein.

Vuositarkastusten yhteydessä on tarkastettava, etteivät rummut ole tukkeutuneet ja puhdistettava ne tarvittaessa. Jos on havaittu, että rumpuputki(et) ovat riittämättömät, on harkittava ylitykseen sillan rakentamista.

Reittimerkit, opasteet ja infotaulujen materiaali

Vuosittaisten käyttöönottotarkastusten yhteydessä reittimerkkien ja opasteiden kunto on tarkistettava ja tarvittaessa korjattava. Tarpeen mukaan reitille tehdään lisää opasteita. Infotaulujen materiaali tarkistetaan ja tiedot päivitetään tarvittaessa.

Sähkölinjat

Mikäli sähkölinjoja ja niiden haruslankoja on erikseen merkitty, merkinnät on syytä tarkastaa ennen reitin vuosittaista käyttöönottoa. Puutteellisiksi jääneet merkinnät on korjattava. Kantaverkkolinjan osalta on huomioitava, että johtoaukealle ei saa sijoittaa maanpinnasta kolme metriä korkeampia reittiviittoja/liikennemerkkejä. Pylväsaloille tai suoraan johtimien alle ei saa sijoittaa viittoja eikä merkkejä. Myöskään voimajohdtopylväisiin ei saa kiinnittää mitään.

Maanteiden ylitykset

Suunnitellulla reitillä on viisi maantien ylitystä. Ylitykset ovat tasoristeyksiä ja on ensiarvoisen tärkeää huolehtia, että risteyksissä on riittävät näkemäalueet. Näkemäalueet on tarkistettava ennen vuosittaista käyttöönottoa ja haitallisesti näkyvyyttä estävä puusto on raivattava. Tästä on sovittava maanomistajan kanssa erikseen.

Hakkuut ym. toimet joista voi aiheutua vaaratilanteita

Reitin virallistaminen reittitoimituksella ei vaikuta kiinteistön maanomistussuhteisiin vaan reittialueen omistaa edelleen maanomistaja. Maanomistajalla on siten oikeus käyttää reittialuetta myös kelkkailukaudella esimerkiksi metsänhoitotöissä. Mahdollisista hakkuista on kuitenkin ilmoitettava reitin pitäjälle viimeistään viikkoa ennen hakuiden aloittamista. Tällä varmistetaan se, että reitin pitäjä osaa varautua tilanteeseen ja ehtii viedä tarvittavat varoitus- ja ennakkomerkit kohteeseen. Tarvittaessa

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

kelkkareitti voidaan kokonaan sulkea väliaikaisesti tai järjestää tilapäinen kiertoreitti. Maanomistajan tulee ilmoittaa reitin pitäjälle myös muista sellaisista toimista, joista voi aiheutua selkeitä vaaratilanteita kuten ojan kaivut, uusien siltojen rakentaminen jne.

Kuopiossa tällaisia tapauksia on käytännössä lähes vuosittain ja maanomistajien sekä reitin pitäjän välinen yhteistyö on sujunut ongelmitta. Vaaratilanteita ei ole päässyt syntymään, kun asioista on sovittu yhteisesti hyvissä ajoin.

Huoltopäiväkirja

Reitin pitäjälle suositellaan pidettäväksi yllä reitistä huolto- ja korjauspäiväkirjaa, johon merkitään vuositarkastusten yhteydessä tai muulloin havaitut puutteet ja korjaukset.

Turvallisuussuunnitelma

Reitin pitäjä huolehtii turvallisuudesta tarkistamalla vuosittain käyttöönottotarkastuksen yhteydessä reitin yleiskunnon, huoltaa ja korjaa havaitut viat tai puutteet sekä varmistaa, että käyttäjällä ja reitin huollosta vastaavilla henkilöillä on ajantasaiset yhteystiedot reitin pitäjään. Reitin käyttäjiä pyydetään ilmoittamaan havaitsemistaan puutteista reitin pitäjälle. Yhteystiedot ja ohjeistus reitin käytöstä on Info-taululla. Pelastuslaitokselle on syytä toimittaa kartta reitistä.

Kustannusarvio

Taulukkoon 4 s. 29 on koottu arvio Annamarintie-Suuri-Pieksä reitin rakentamiskustannuksista reittikilometriä kohden. Kustannusarvio sisältää arvion myös reittitoimintuksesta ja maksettavista maanomistajakorvauksista.

Rakentamisessa on huomioitava, että itse rasitelevyden tulee olla 6 metriä. Puustoa poistetaan uralta kuitenkin vain tarvittaessa ja tilanne katsotaan rakentamisvaiheessa kiinteistökohtaisesti. Tarvittavien rumpujen ja liikennemerkkien määrä on viitteellinen. Lopullinen rumpujen ja muiden tarvikkeiden määrä tarkentuu reitin rakennusvaiheessa. Rumpujen kustannusarvio sisältää asennustyön kustannukset.

Tasattavan reitin maasto-olosuhteilla ja puuston määrällä/laadulla on merkittävä vaikutus rakentamiskustannusten suuruuteen. On huomioitava, että kiinteistökohtaisia puustokorvauksia ei ole otettu huomioon kustannusarviossa. Poistettavan puuston arvo määräytyy tarkalleen korjuuvaiheessa. Tästä syystä kustannukset on rajattu

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

kustannusarvion ulkopuolelle. Maanomistajakorvaukset ja reittitoimituskulut on arvioitu Maanmittauslaitoksen aikaisemmin tekemien reittitoimitusten perusteella.

Taulukko 2: Arvio moottorikelkkareitin perustamiskustannuksista reittitoimitukseen. Maaomistajille maksettavat puustokorvaukset eivät sisälly arvioon.

Työvaihe/rakennusosa	Yksikkö	Määrä	Yksikkökustannus	Yhteensä €
Raivaus ja taseaus (Hoikkamäki-Kinahminkulma)	km	22	1 700 €/km	37 400
Ojat				
Rummut (Hoikkamäki-Kinahminkulma)	kpl	45	300 €/kpl	13 500
Sillat/isot rummut	kpl	1	3 000 €/kpl	3 000
Rumpujen koot ja lopullinen määrä tarkistetaan rakennusvaiheessa.	kpl	46		18 500
Merkintä + opastus				
liikennemerkkit	kpl	70		
lisäkilvet	kpl	20		
reittimerkit	kpl	450		
muut opasteet/tarvikkeet	kpl	1		
infotaulut	kpl	1		
Merkinnät yhteensä:	km	22	800 €/km	17 600
Rakentaminen yhteensä (puuston poisto ei sisälly arvioon):				73 500
Maanomistajakorvaukset (maapohja, odotusarvot, taimistot)	km	22	900 €/km	19 800
Reittitoimitus	km	22	800 €/km	16 000
Suunnittelu ja rakentamisen työjohto			5000 €	5 000
Kustannusarvio yhteensä:	km	22		114 300

Kuopion kaupunki

Kaupunkiympäristö

Maaomaisuuden hallintapalvelut

Metsät ja vesialueet

Lopuksi

Annamarintie-Suuri-Pieksä reittisuunnitelma on laadittu maakunnallisesta reitistöta-voitteesta käsin, ja suunnitelma on yksi osa Kuopio-Tahko välisen yhteyden kokonai-suutta. Kuopion kaupunki on sitoutunut edistämään maakunnallista moottorikelkka-reitistöä. Reitin suunnittelu on ollut monivaiheinen ja pitkä prosessi. Alkuperäinen reittisuunnitelma on laadittu vuonna 2009 Nilsin kaupungille Pohjois-Savon ympäris-tökeskuksen toimesta. Reittisuunnitelma ei tuolloin saavuttanut lainvoimaa Nilsin kaupungin päätöksentekoaikana eikä lainvoimaa ole saavutettu Nilsin ja Kuopion kuntaliitoksenkaan jälkeen. Viimeisimmäksi reittisuunnitelmaa koskeva päätös kumotiin Itä-Suomen hallinto-oikeuden toimesta vuonna 2021 ja suunnitelma palautui ta-kaisin hakijalle.

Annamarintie-Suuri-Pieksä reitti on kokonaisuudessaan noin 22 km pituinen reitti, joka alkaa jo viralliselta Annamarintie-Rahasjoki reitiltä Sänkimäestä. Reitti kulkee Pajulah-den ja Halunan kautta Suuri-Pieksä järven rantaan. Annamarintie-Suuri-Pieksä reitiltä on yhteys Tahkolle ja siitä eteenpäin muualle Koillis- ja Ylä-Savon reitteihin. Kuopion suuntaan reittiyhteyttä ei vielä ole suunniteltu. Alustavasti on arvioitu, että reittiyhteys olisi toteutettavissa Juurusvedelle Pieksäntaipaleen kautta. Suunnitelma tarkentuu myöhemmin. Murtolahden kylän kautta reittiyhteyttä Juurusvedelle ja sitä kautta Kuo-pioon ei tulla toteuttamaan.

Maanomistajat ovat osallistuneet reittisuunnitteluun alusta alkaen ja heidän näkemyk-sillään on ollut merkitystä reittilinjauksien valinnassa. Suunnittelun aikana on ollut ta-voitteena, että kaikki maanomistajat pystyvät hyväksymään suunniteltavan reitin, mutta tähän tavoitteeseen ei täysin päästy.

Reittisuunnitelman hyväksyy maastoliikennelain 15.1 §:ssä säädetysti kunnan ympäris-tönsuojeluviranomainen. Hyväksymisen vireilläoloaikana kaikilla kuntalaisilla on mah-dollisuus osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon.

Kuopion kaupunki
Kaupunkiympäristö
Maaomaisuuden hallintapalvelut
Metsät ja vesialueet

Suunnittelussa käytetyt lähteet

Kirjallisuus ja Internet-lähteet

Kuopion kaupunki: Voimassa olevat yleiskaavat. Kaupungin sisäinen paikkatietopalvelu, Taavi. Aineistoa ladattu 3.2.2025

Maaseudun tulevaisuus: Päästörajoitukset laajenevat ruohonleikkureihin ja moottorisahoihin. Verkkartikkeli 18.2.2018 [<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/5d8af697-810e-5f0e-b04f-0580bf9bf50b>]. Luettu 7.2.2025.

Markkanen J., Lauhkonen, A. 2021: Työkoneiden päästöjen perusennuste ja sähköistymisen vaikutus päästöihin. VTT Technical Research Centre of Finland. VTT Asiakasraportti Nro VTT-CR-00245.21. 2021 [https://cris.vtt.fi/ws/portalfiles/portal/45373802/VTT_CR_00245_21.pdf] Luettu 7.2.2025.

Ollila, Erkki – Kestilä, Sini: Turvallinen ja asiakaslähtöinen opastekokonaisuus. Lapin AMK:n julkaisuja. Sarja D. Muut julkaisut 1/2018.

Pohjois-Savon liitto: Pohjois-Savon maakuntakaava 2030. Kaava-aineistot ovat ladattavissa verkosta. [<https://www.pohjois-savo.fi/maakuntakaavat-ja-liikenne/voimassa-olevat-maakuntakaavat/maakuntakaava-2030.html>]. Kaavakartta ja -selostus ladattu 3.2.2025

Pohjois-Savon liitto: Valmisteilla olevat maakuntakaavat, [<https://www.pohjois-savo.fi/maakuntakaavat-ja-liikenne/valmisteilla-olevat-maakuntakaavat.html>]. Kaavakartta ja -selostus ladattu 3.2.2025.

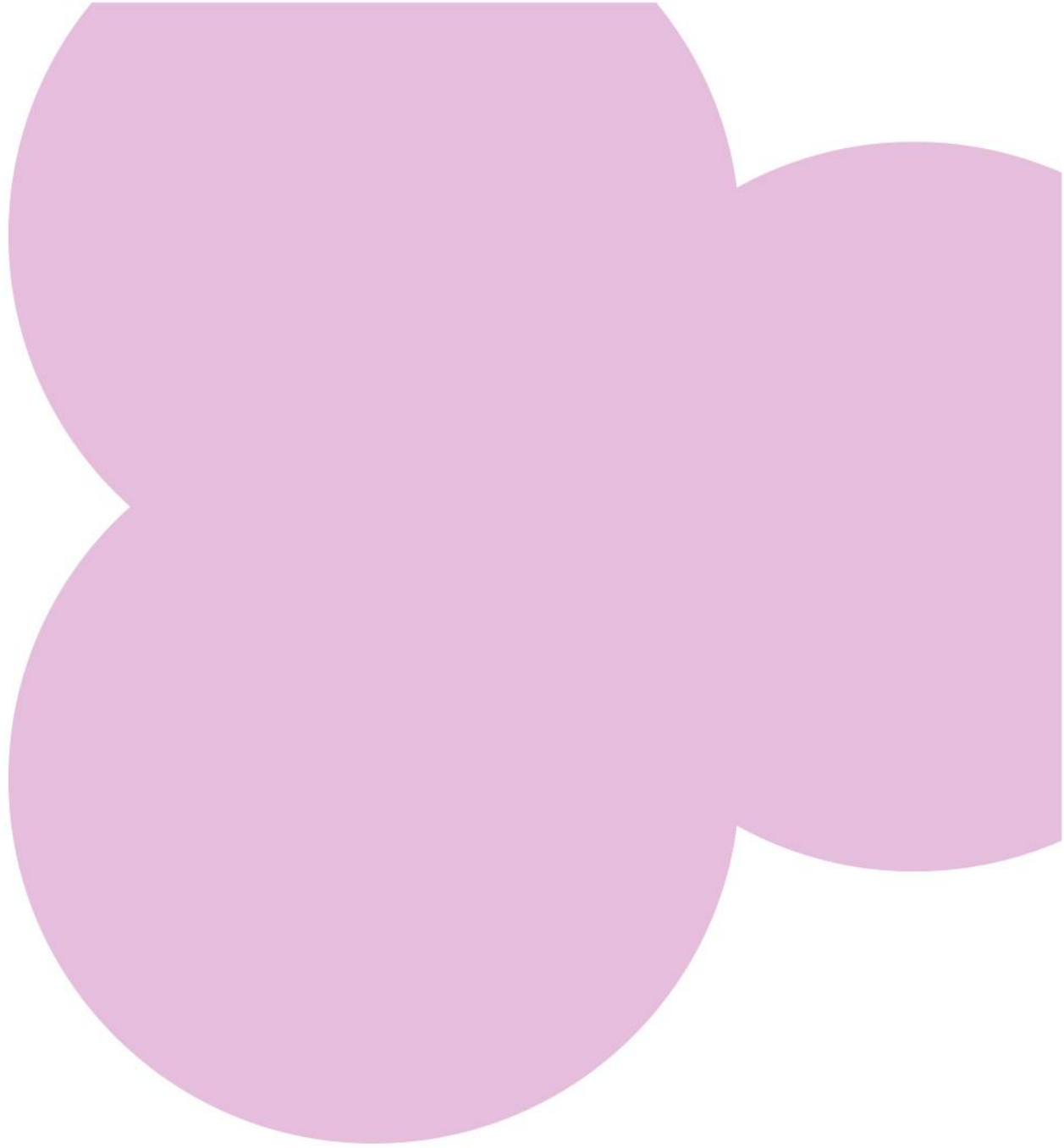
Pohjois-Savon ELY-keskus, Marko Haavisto: Tiedustelu Pohjois-Savon maastoliikennerajoituksista. Sähköposti, 24.1.2025.

Suomen ympäristö: SY 33/2007. Moottorikelkkojen melu. Ympäristöministeriön raportti. Ladattavissa verkosta esimerkiksi Suomen ympäristökeskus SYKE:n julkaisuarkistosta. [https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38411/SY35_2007_Moottorikelkkojen_melu.pdf?sequence=1&isAllowed=y]

Väylävirasto: Liikennemääräkartat vuodesta 2012 alkaen. Kartta on ladattavissa verkosta. [<https://suomen-vaylat.vayla.fi/theme/0/455170/7279252/1101/?lang=fi>] (Sivusto päivitetty 24.1.2025).

Yle-uutiset: Lähes äänettömät sähkökelkat Lapissa lähinnä turistikäytössä – millaisen arvion sähkökelkasta antaa kokenut kelkkailija. [<https://yle.fi/a/74-20068371>]. Uutinen luettu 7.2.2025.

Ympäristöministeriö: Moottorikelkkaväylien tavoiteverkko – Valtakunnalliset suuntaviivat verkon suunnittelun tueksi. Ympäristöministeriön raportteja 3/2009.

KUOPIO.

www.kuopio.fi